

Samenwerking Arbeidshygiënist en Bedrijfsfysiotherapeut: een meerwaarde?

Maurice Arets

**Register Bedrijfsfysiotherapeut (SRBF)
Secretaris Nederlandse Vereniging voor
Bedrijfs- en Arbeidsfysiotherapie (NVBF)**

Eigenaar Arets-Ergonomie BV

arets
ergonomie.nl

Achtergrond

Fysieke belasting van medewerkers komt in Nederland nog steeds veelvuldig voor. TNO rapporteert in de “factsheet fysieke arbeidsbelasting 2022” dat afgelopen jaar gemiddeld 38 procent van de Nederlandse beroepsbevolking fysiek belastend werk uitvoert. Van alle klachten die medewerkers dat jaar rapporteerden is zelfs 56% gerelateerd aan klachten aan het bewegingsapparaat. En bijna een kwart (23%) van alle werkgerelateerde verzuimdagen is toe te schrijven aan klachten aan het bewegingsapparaat. Kosten voor loondoorbetaling 1,5 miljard euro! Er is dus nog steeds werk aan de winkel.

De bedrijfsfysiotherapeut

Dé specialist voor het bewegingsapparaat is natuurlijk de fysiotherapeut. Deze behandelaar werkt voornamelijk vanuit het domein van de individuele zorg. Maar er is een groep fysiotherapeuten die is opgeleid met specifieke kennis voor werkzaamheden binnen het domein van de arbozorg: **de bedrijfsfysiotherapeut**. Deze fysiotherapeut heeft aanvullende kennis over het systematisch in kaart brengen van de risicofactoren voor fysieke belasting op het werk en werkt in tegenstelling tot een algemeen fysiotherapeut niet meer aan de behandeltafel. De bedrijfsfysiotherapeut is op dit moment geregistreerd in een specifiek register bij de Stichting Register Bedrijfsfysiotherapie (SRBF). Dit register bewaakt de kwaliteit en het kennisniveau van de bedrijfsfysiotherapeut. Door het samenwerken met een register bedrijfsfysiotherapeut weet je zeker dat deze actuele kennis en principes toepast.

De register bedrijfsfysiotherapeut zet zijn specialistische kennis over het lichamen functioneren direct in, om een gezonde werkomgeving te creëren. Dit doen zij door de fysieke risico's voor ziekteverzuim te identificeren, werkgever en werknemer te adviseren en interventies uit te voeren. De bedrijfsfysiotherapeut is daarbij gefocust op preventie van aandoeningen van het houdings- en bewegingsapparaat. De organisatie van de werkzaamheden en de omstandigheden waaronder de werkzaamheden plaatsvinden, worden beoordeeld en

werkfuncties en werkplekken geanalyseerd. Het geformuleerde advies leidt tot een optimalisering van het werkproces, een aanpassing van de inrichting en een structurele verbetering van de werkomgeving. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de gestructureerde methodiek bedrijfsfysiotherapie en de principes van de participatieve werkaanpassing. De gestructureerde methodiek bedrijfsfysiotherapie en de participatieve werkaanpassing hebben veel parallellen met de arbeidshygiënische strategie, waarbij bronaanpak het ultieme doel is. Daarnaast zijn veel van de knelpunten rondom fysieke (over)belasting multifactorieel en dienen vaak ook multidisciplinair te worden benaderd en aangepakt.

Beknopte voorbeeldcasus

Binnen een levensmiddelen productie bedrijf worden op een afdeling, grondstoffen volgens recept klaargemaakt voor de productie. Daarbij wordt door medewerkers uit grote zakken van ca. 25 kg op recept kleinere zakken van tussen de 5 kg en 10 kg klaargemaakt. Dit gebeurt manueel door het omscheppen van onder andere grondstoffen in poedervorm op een werktafel. Medewerkers geven aan dat de fysieke belasting hoog is voor met name rug en schouders. De werkgever vraagt om inzicht en advies om de door medewerkers ervaren fysieke belasting te kunnen aanpakken en minimaliseren.

De analyse van de bedrijfsfysiotherapeut geeft vooral een knelpunt aan in werkhoudingen van de linker schouder en arm die bij het omscheppen bij elke beweging boven schouder hoogte uitkomt. De werktafel is weliswaar in hoogte verstelbaar, maar op de laagste positie, door onder andere de gebruikte weegschaal en de hoogte van de zak waaruit wordt omgeschept, moet de medewerker de arm met de schep toch boven schouderhoogte bewegen. Medewerkers willen uiteraard niet te veel morsen tijdens het scheppen en voeren deze beweging dan ook geconcentreerd uit. Hierdoor neemt de spierspanning in schouder en arm nog meer toe. Omdat medewerkers ook zelf op zoek gaan naar oplossingen om deze “vervelende” belasting te vermijden zetten medewerkers de zak waaruit geschept moet worden regelmatig niet op de werktafel, maar lieten deze staan op de pallet om lager te kunnen scheppen. Hiermee werd de afstand die het product aflegt tussen de zakken groter en viel op dat er veel meer grondstoffen werden gemorst.

Omdat de grondstof vaak een fijne poedervorm is, was in de ruimte regelmatig de poeder als stof zichtbaar. De werktafel zelf was weliswaar met een vaste afzuiging uitgevoerd maar bij de manier van werken vanaf de pallet was de afzuiging niet volledig effectief. De werkplek inclusief werktafel is herontworpen, waarbij het uitgangspunt een gunstigere werkhouding tijdens het klaarmaken van de recepten was. Als bedrijfsfysiotherapeut leg je daarbij de voorwaarden voor optimaal functioneren vast, zoals het voorkomen van herhaalde bewegingen van de arm op of boven schouderhoogte. Daarbij kan je bijvoorbeeld gebruik maken van de DINED-tabellen om voor de geselecteerde groep gebruikers de minimale, maximale en gemiddelde hoogte vast te leggen. Hiermee kan je het verstelbereik van de tafel berekenen en vastleggen. Maar ook advies over de positie van de pallet met grondstoffen, waarmee een te grote rotatiebeweging van de romp kan worden voorkomen. Daarnaast geef je als bedrijfsfysiotherapeut ook input voor de bijbehorende werkinstructie over de toegepaste werkhoudingen.

Tijdens het proces zijn ook enkele medewerkers betrokken, die input konden leveren over de praktische haalbaarheid. De nieuwe werktafel heeft een betere verstelmogelijkheid. De werkruimte is anders ingedeeld en door het betrekken van een arbeidshygiënist tijdens en na het ontwerp is de afzuiging gunstiger en flexibel inzetbaar geplaatst. Middels metingen door de arbeidshygiënist kon worden vastgesteld dat de hoeveelheid “fijnstof” binnen de gestelde grenswaardes blijft. Voorwaarde is wel dat medewerkers de juiste werkwijze (lees gedrag) hanteren. Door een training met werkinstructies aan de individuele medewerker zijn zowel de

thema's 'werkhouding en beweging' als het thema "werk stofvrij" samen onder de aandacht gebracht.

Conclusie

Deze beknopte casus laat zien dat de samenwerking tussen arbeidshygiënist en bedrijfsfysiotherapeut kan leiden tot een kwalitatief, duurzamere en betere oplossing dan afzonderlijke interventies. Door de aanpassingen van de werkplek in combinatie met de training in werktechnieken is zowel de fysieke belasting voor rug en schouders als de fijnstof-blootstelling binnen de grenswaarden gebracht. De werkgever en de werknemers zijn tevreden over de reductie van de risico's en de praktisch goed uitvoerbare werkwijze. Door het toepassen van dezelfde analyse strategieën sluiten de adviezen vaak naadloos op elkaar aan. Naar mijn idee kan deze samenwerking vaker worden ingezet en heeft deze zeker een meerwaarde binnen de arbodienstverlening bij het thema fysieke belasting.

Wil je als arbeidshygiënist eens sparren met een register bedrijfsfysiotherapeut in jouw regio? Op de verenigingswebsite <https://nvbf.kngf.nl> vindt je actuele informatie over het vak, over fysieke belasting en belastbaarheid en een lijst (<https://nvbf.kngf.nl/article/kwaliteit/beroep-en-opleiding/register-bedrijfsfysiotherapeut>) van register bedrijfsfysiotherapeuten in jouw regio.

